

Fine Arts
ISSN: 1308-7290 (NWSAFA)
ID: 2019.14.4.D0243

Status : Research Article
Received: 15.04.2019
Accepted: 10.10.2019

Muhsin Sarıkaya

Atatürk University, muhsinbey@atauni.edu.tr, Erzurum-Turkey

DOI	http://dx.doi.org/10.12739/NWSA.2019.14.4.D0243
ORCID ID	0000-0003-0595-8958
CORRESPONDING AUTHOR	Muhsin Sarıkaya

MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS EĞİTİMİNDE MÜKEMMELİYETÇİ TUTUMLARIN İNCELENMESİ

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, müzik öğretmeni adaylarının mükemmeliyetçilik düzeylerini cinsiyet, sınıf ve akademik başarı düzeyi açısından incelemektir. Genel tarama modelinde yapılan araştırmanın örneklemini 2016-2017 yılında Atatürk Üniversitesi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi ve Necmettin Erbakan Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında öğrenim gören toplam 221 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri, Olumlu Olumsuz Mükemmeliyetçilik Ölçeği ve Kişisel Bilgi Formu ile elde edilerek SPSS veri analizi programı ile istatistiksel olarak çözümlenmiştir. Araştırmanın sonuçları, müzik öğretmeni adaylarının mükemmeliyetçi özelliklerinin yüksek standartlar, düzen ve uyumsuzluk boyutlarında, cinsiyet ve akademik başarı değişkenlerinde anlamlı farklılıklar olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Mükemmeliyetçilik, Müzik Eğitimi, Çalgı Eğitimi, Müzik Psikolojisi, SPSS

INVESTIGATION OF PERFECTIONISM ATTITUDES IN LICENSE TRAINING IN MUSIC TEACHING

ABSTRACT

The aim of this study is to examine the perfectionism levels of music teacher candidates in terms of gender, class and academic achievement level. The sample of the research carried out in the general survey model consisted of 221 students studying at Atatürk University, Erzincan Binali Yıldırım University and Necmettin Erbakan University Music Education Departments. The data of the study were obtained with Positive Negative Perfectionism Scale and Personal Information Form and statistically analyzed with SPSS data analysis program. The results of the study showed that the perfectionist characteristics of the music teacher candidates had significant differences in the high standards, order and disagreement dimensions, gender and academic achievement variables.

Keywords: Perfectionism, Music Education, Instrument Education, Psychology of Music, SPSS

How to Cite:

Sarıkaya, M., (2019). Müzik Öğretmenliği Lisans Eğitiminde Mükemmeliyetçi Tutumların İncelenmesi, **Fine Arts (NWSAFA)**, 14(4):254-260, DOI: 10.12739/NWSA.2019.14.4.D0243.

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

İnsanlık geçmişten günümüze sorunlara karşı her zaman doğru, kesin ve mükemmel bir çözüm bulma arayışı içinde olmuştur. Bu arayış içerisinde duyulan kaygının ortaya çıkardığı mükemmeliyetçilik fikri Stoeber'e (2018) göre genellikle çok yüksek çabalar, yani yüksek kişisel standartlar ya da performanslar ile beklentiler arasındaki algılanan boşluğun ve hata yapma konusunda endişelerin ortaya çıkması şeklinde temsil edilmektedir. Psikolojide mükemmel olma isteği, aşırı boyutlara ulaştığında, kaygıdan kaynaklanan bir kişilik bozukluğu olarak ele alınmaktadır [11]. Ellis (1962), mükemmeliyetçi kişileri; "...insani sorunlara kesin ve mükemmel bir çözüm bulunmazsa bu durumun felaketle sonuçlanacağı fikrini taşıyanlar..." olarak tanımlamaktadır [2]. Hollander (1978) mükemmeliyetçi kişilerin, yaptıkları işler üzerinde kendilerini sürekli denetlediklerini ve sonuçlarından nadiren tatmin olduklarını belirtmektedir [5]. Mükemmeliyetçilik üzerinde bir model arayışı ve farklı mükemmeliyetçi kişilik yapılarını ortaya çıkarmak bakımından Frost vd. (1990), mükemmeliyetçiliğin hatalar, kişisel standartlar, ebeveyn beklentileri, ebeveyn eleştirisi, eylemler ve faaliyetler hakkındaki şüpheler üzerinde kaygı içerdiğini belirterek, mükemmeliyetçilik için çok boyutlu bir model ortaya koymuştur [4].

Bu araştırma ile birlikte mükemmeliyetçiliğin teorik kavramlara dayanan çok boyutlu özelliği benzer çalışmalarda ön plana çıkmıştır. Flett vd. (2002), mükemmeliyetçiliği kendine yönelik, dışa dönük ve sosyal açıdan belirlenen mükemmeliyetçilik olarak üç boyuta ayırmıştır [3]. Slaney ve arkadaşları (2001) mükemmeliyetçiliğin iki temel özelliği olduğu sonucuna varmışlardır. Bunlardan biri mükemmellik için aşırı çabalama, diğeri ise kusursuzluktan uzak bir şeyi kabul edilemez olarak görme eğilimidir [10]. Bu iki tanımdan yola çıkarak geliştirdikleri ölçekte iki temel boyut olarak yüksek standartlar ve tutarsızlık kullanılmıştır. Daha sonra yenilenen ölçekte katılımcıların düzenli ve planlı davranma eğiliminde oldukları gözlenerek düzen boyutu ortaya çıkmıştır. Yüksek standartlar ve düzen mükemmeliyetçiliğin olumlu yönlerini yansıtırken, tutarsızlık ise olumsuz mükemmeliyetçilik özelliği olarak ortaya çıkmıştır. Sanatın eğitim alanındaki bir dalı olarak müzik öğretmenliği; içerisinde bilişsel, duyuşsal ve davranışsal örüntülerin bulunduğu psikolojik süreçleri planlamayı gerektirir. Ayrıca müzik öğretmenliği bu yapısı ile yüksek performans gerektiren ve mükemmeliyetçi tutumların ön plana çıktığı bir süreçtir.

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Bu araştırmanın amacı, müzik öğretmeni adaylarının mükemmeliyetçi tutumlarının, cinsiyete, sınıflar düzeyine ve akademik başarılarına göre farklılık gösterip göstermediğini incelemektir.

Bireylerin yaşantılarını olumlu ya da olumsuz yönde etkileyen mükemmeliyetçi kişilik özellikleri, her alanda olduğu gibi müzik öğretmenliği alanında da önemli bir psikolojik boyutu oluşturmaktadır. Müzik öğretmeni adaylarının, bilişsel ve duyuşsal yönden sağlıklı bireyler yetiştirebilmeleri için öncelikle kendi psikolojik iyi oluşlarının tespit edilmesi gerekmektedir. Bu çalışmada, müzik öğretmeni adaylarının mükemmeliyetçilik düzeylerinin bazı değişkenlere göre farklılıkları araştırılmıştır. Bu araştırmanın sonuçları, müzik öğretmenliği alanında öğretmen adaylarının eğitim süreçlerinin düzenlenmesine katkı sağlaması bakımından önem arz etmektedir.

3. YÖNTEM (METHOD)

Bu araştırma nicel verilerin bir tutum ölçeği yardımıyla elde edilerek kullanıldığı tarama modelinde bir çalışmadır. Tarama

modelleri, ölçülecek olan durumları olduğu şekliyle tanımlamayı amaçlayan araştırma modelleridir [6].

3.1. Problem Durumu (Problem)

Araştırmada şu sorulara yanıt aranmıştır: Müzik öğretmeni adaylarının mükemmeliyetçilik düzeyleri;

- Cinsiyet olarak farklılık göstermekte midir?
- Sınıf düzeyinde farklılık göstermekte midir?
- Çalgısal akademik başarıları bakımından farklılık göstermekte midir?
- Genel akademik başarıları bakımından farklılık göstermekte midir?

3.2. Çalışma Grubu (Working Group)

Bu araştırmaya, 2017 yılında Atatürk Üniversitesi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi ve Necmettin Erbakan Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında öğrenim gören toplam 221 öğrenci gönüllü olarak katılmıştır.

Tablo 1. Örnekleme ait bilgiler
(Table 1. Information about sampling)

Değişkenler		n	%
Cinsiyet	Kız	115	52.0
	Erkek	106	48.0
	Toplam	221	100.0
Sınıf	1	52	23.5
	2	67	30.3
	3	55	24.9
	4	47	21.3
	Toplam	221	100.0
Akademik Başarı (Çalgı)	Düşük (0-50)	72	32.6
	Orta (51-70)	80	36.2
	İyi (71-100)	69	31.2
	Toplam	221	100.0
Akademik Başarı (Genel)	Düşük (0-50)	83	37.6
	Orta (51-70)	93	42.1
	İyi (71-100)	45	20.3
	Toplam	221	100.0

3.3. Veri Toplama Aracı (Data Collection Tool)

Araştırmada, müzik öğretmeni adaylarının mükemmeliyetçilik düzeylerini ölçmek için Olumlu ve Olumsuz Mükemmeliyetçilik Ölçeği (Almost Perfectionism Scale APS-R) kullanılmıştır. Bu ölçek bir öz değerlendirme aracı olarak Slaney ve Ashby (1996) tarafından geliştirilmiş ve daha sonra mükemmeliyetçiliğin olumlu ve olumsuz yönlerini ölçmek için Slaney vd., (2001) tarafından tekrar düzenlenmiştir [9 ve 10]. 23 maddeli ve yedili likert tipindeki ölçekte maddeler "hiç katılmıyorum" seçeneğinden "tamamen katılıyorum" seçeneğine doğru 1.2.3.4.5.6.7 şeklinde puanlanmaktadır. İlgili çalışmalarda ölçeğin doğrulayıcı faktör analizi sonucu .92 çıkmıştır. Lisans öğrencilerinin oluşturduğu örnekleme her iki ayrı çalışmada madde faktör yükleri .49 ile .86 arasında değişmektedir. Cronbach Alfa katsayıları tutarsızlık için .92, yüksek standartlar için .85 düzen boyutunda ,86 çıkmıştır. Ölçeğin Türkçe versiyonu Ulu, (2007) tarafından oluşturulmuştur. İlgili çalışmada ölçeğin doğrulayıcı faktör analizi sonucu .90 çıkmıştır [12]. Madde faktör yükleri .41 ile .89 arasında değişmektedir. Cronbach Alfa katsayıları tutarsızlık için .78, yüksek standartlar için .85 düzen boyutunda ,86 çıkmıştır. İki hafta arayla yapılan test tekrar test korelasyon katsayıları

tutarsızlık için .67, yüksek standartlar için .73 düzen boyutunda ,86 çıkmıştır. Bu çalışmada ise Cronbach Alfa katsayıları uyumsuzluk için .75, yüksek standartlar için .67, düzen boyutunda .84, toplam değer .86 çıkmıştır.

3.4. Verilerin Analizi (Analysis of the Data)

Veriler SPSS 15.0 istatistik programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin normal dağılım göstermesi nedeniyle cinsiyet değişkeni için T Test, sınıf ve genel başarı değişkenleri için One-Way ANOVA kullanılmıştır.

4. BULGULAR VE TARTIŞMA (FINDINGS AND DISCUSSION)

Müzik öğretmeni adaylarının cinsiyet değişkeni açısından mükemmeliyetçilik puanları incelendiğinde, yüksek standartlar ve uyumsuzluk alt boyutlarında, istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($P>.05$). Düzen alt boyutunda ise, kız öğrencilerin erkeklere göre daha yüksek mükemmeliyetçi özellikler taşıdığı görülmektedir ($P<.05$).

Tablo 2. Cinsiyet değişkenine göre mükemmeliyetçilik puanları
(Table 2. Perfectionism scores according to gender)

Boyutlar	Değişken	n	\bar{x}	S	sd	t	p
Yüksek Std.	Kadın	115	37.35	7.08	219	.313	.755
	Erkek	106	37.65	6.81			
Düzen	Kadın	115	22.80	4.93	219	-2.417	.016
	Erkek	106	21.18	5.00			
Uyumsuzluk	Kadın	115	51.24	15.04	219	1.678	.095
	Erkek	106	54.36	12.37			

Mükemmeliyetçilik konusundaki çalışmalar cinsiyet farklılıkları ile ilgili iki görüş ortaya koymaktadır. Birinci görüş mükemmeliyetçiler arasında cinsiyet farklılıklarının olmadığını iddia etmektedir [7]. İkinci görüş ise mükemmeliyetçi kişiliklerin bazı durumlarda toplumsal ve sosyokültürel açıdan cinsiyet farklılıkları gösterebileceğini savunmaktadır [8].

Tablo 3. Lisans düzeyine göre mükemmeliyetçilik puanları
(Table 3. Perfectionism scores according to undergraduate)

Boyut	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	p
Yüksek Standartlar	Gruplar arası	163.651	3	54.550	1.134	.336
	Grup içi	10442.014	217	48.120		
	Toplam	10605.664	220			
Düzen	Gruplar arası	33.699	3	11.233	.442	.723
	Grup içi	5517.820	217	25.428		
	Toplam	5551.519	220			
Uyumsuzluk	Gruplar arası	716.293	3	238.764	1.242	.295
	Grup içi	41714.006	217	192.230		
	Toplam	42430.299	220			

Müzik öğretmeni adaylarının lisans düzeyinde mükemmeliyetçilik puanları incelendiğinde, istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($P>.05$). Test sonuçları, lisans 1. 2. 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin benzer mükemmeliyetçi özellikler taşıdığını göstermektedir.

Tablo 4. Çalgısal başarı düzeylerine göre mükemmeliyetçilik puanları
(Table 4. Perfectionism scores according to instrumental achievement levels)

Boyut	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	p
Yüksek Standartlar	Gruplar arası	187.555	2	93.778	1.962	.143
	Grup içi	10418.109	218	47.789		
	Toplam	10605.664	220			
Düzen	Gruplar arası	110.687	2	55.344	2.217	.111
	Grup içi	5440.832	218	24.958		
	Toplam	5551.519	220			
Uyuşmazlık	Gruplar arası	379.641	2	189.821	.984	.375
	Grup içi	42050.657	218	192.893		
	Toplam	42430.299	220			

Müzik öğretmeni adaylarının çalgı başarısı bakımından mükemmeliyetçilik puanları incelendiğinde, istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemektedir ($P>.05$). Bu durum, çalgı başarısı düşük, orta ve yüksek olan öğrencilerin benzer mükemmeliyetçi özellikler taşıdığını göstermektedir.

Tablo 5. Genel akademik başarı düzeylerine göre mükemmeliyetçilik puanları
(Table 5. Perfectionism scores according to overall academic achievement levels)

Boyut	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	p
Yüksek Standartlar	Gruplar arası	315.156	2	157.578	3.338	.037
	Grup içi	10290.508	218	47.204		
	Toplam	10605.664	220			
Düzen	Gruplar arası	176.894	2	88.447	3.587	.029
	Grup içi	5374.625	218	24.654		
	Toplam	5551.519	220			
Uyuşmazlık	Gruplar arası	1677.284	2	838.642	4.486	.012
	Grup içi	40753.015	218	186.940		
	Toplam	42430.299	220			

Müzik öğretmeni adaylarının genel akademik başarısı bakımından mükemmeliyetçilik puanları incelendiğinde, istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmektedir ($P<.05$). Başarı düzeyleri arasındaki bu farklılıkların tespiti için yapılan Tukey testi sonuçları Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Tukey test sonuçları
(Table 6. Tukey test results)

Boyut	Gruplar	Ortalama Fark	Standart Hata	p
Yüksek Standartlar	Düşük-Orta	-.87010	1.03745	.679
	Düşük-Yüksek	-3.26470(*)	1.27189	.029
	Orta-Yüksek	-2.39459	1.24762	.136
Düzen	Düşük-Orta	-1.54964	.74976	.099
	Düşük-Yüksek	-2.23207(*)	.91919	.042
	Orta-Yüksek	-.68244	.90165	.730
Uyuşmazlık	Düşük-Orta	6.15779(*)	2.06456	.009
	Düşük-Yüksek	2.62303	2.53111	.555
	Orta-Yüksek	-3.53477	2.48281	.330

Öğrencilerin genel akademik başarı düzeyleri incelendiğinde, düşük akademik başarılı öğrencilerin yüksek akademik başarılı öğrencilere göre yüksek standartlar ve düzen alt boyutlarında daha düşük puanlar aldıkları (-3.26470*, -2.23207*), düşük akademik başarılı öğrencilerin orta akademik başarılı öğrencilere göre düzen alt

boyutunda ise daha yüksek puanlar aldıkları (6.15779*) görülmektedir. Literatürde mükemmeliyetçilik ve akademik başarı standartları arasındaki ilişkilerin incelendiği çalışmalarda, üniversite öğrencilerinin mükemmeliyetçi eğilimleri ile akademik başarıları arasında pozitif ilişki olduğunu tespit etmiştir. Özellikle, daha yüksek düzeyde depresyon ve sosyal boyutlu mükemmeliyetçiliğe sahip olanların başarı puanları düşüktür [1].

5. SONUÇ VE ÖNERİLER (CONCLUSION AND RECOMMENDATIONS)

Bu araştırmada, müzik öğretmeni adaylarının olumlu ve olumsuz mükemmeliyetçi özellikleri, cinsiyet, sınıf düzeyi ve akademik başarıları bakımından incelenmiştir. Araştırmanın bulgularına bakıldığında müzik öğretmeni adaylarının cinsiyet olarak, mükemmeliyetçiliğin yüksek standartlar ve uyumsuzluk alt boyutlarında farklı özellikler göstermediği sonucu ortaya çıkmıştır. Ancak düzen alt boyutunda kız öğrencilerin erkeklere göre daha yüksek mükemmeliyetçi özellikler gösterdiği sonucuna varılmıştır. Müzik öğretmeni adaylarının öğrenim gördüğü sınıf düzeyinde mükemmeliyetçi özelliklerine bakıldığında herhangi bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum aynı zamanda yaş ortalamalarının birbirine yakın olması ile de açıklanabilir. Son olarak akademik başarı düzeyinde mükemmeliyetçi özellikler incelendiğinde, çalgısal başarı puanlarının mükemmeliyetçilik üzerinde farklılık göstermediği sonucu ortaya çıkmıştır. Ancak genel başarı puanlarına bakıldığında, düşük akademik başarılı öğrencilerin yüksek akademik başarılı öğrencilere göre yüksek standartlar ve düzen alt boyutlarında daha düşük puanlar aldıkları ve düşük akademik başarılı öğrencilerin orta akademik başarılı öğrencilere göre düzen alt boyutunda ise daha yüksek puanlar aldıkları sonucu ortaya çıkmıştır. Müzik öğretmenliği programları sanat alanıyla ilgili olması bakımından psikolojik boyutların ön planda olduğu eğitim ve öğretim faaliyetlerini kapsamaktadır. Bu açıdan, yapılacak olan araştırmalarda müziğin psikolojik boyutlarının daha fazla konu edilmesi önerilebilir. Aynı zamanda bu boyutlar müzik eğitimi ile ilgili programların hazırlanmasında ve eğitim ve öğretim faaliyetlerinin planlanmasında da göz önünde bulundurulmalıdır.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

- [1] Arthur, N. and Hayward, L., (1997). The Relationships Between Perfectionism, Standards for Academic Achievement, And Emotional Distress in Postsecondary Students. *Journal of College Student Development*, 38(6):622-632.
- [2] Ellis, A., (1962). *Reason and Emotion in Psychotherapy*. Oxford, England: Lyle Stuart.
- [3] Flett, G.L., Hewitt, P.L., Oliver, J.M., and Macdonald, S., (2002). Perfectionism in Children and Their Parents: A Developmental Analysis. In G.L. Flett & P.L. Hewitt (Eds.), *Perfectionism: Theory, Research, and Treatment* (pp:89-132). Washington, DC, US: American Psychological Association.
- [4] Frost, R.O., Marten, P., Lahart, C., and Rosenblate, R., (1990). The Dimensions of Perfectionism. *Cognitive Therapy and Research*, 14(5):449-468.
- [5] Hollander, M.H., (1978). Perfectionism, a Neglected Personality Trait. *Journal of Clinical Psychiatry*, 39(5):384-390.
- [6] Karasar, N., (2013). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- [7] Kawamura, K.Y., Hunt, S.L., Frost, R.O., and Martin, D.P., (2001). Perfectionism, Anxiety, and Depression: Are the Relationships Independent? *Cognitive Therapy and Research*, 25(3):291-301.

- [8] McCreary, B.T., Joiner, T.E., Schmidt, N.B., and Ialongo, N.S., (2004). The Structure and Correlates of Perfectionism in African American Children. *Journal of Clinical Child and Adolescent Psychology*, 33(2):313-324.
- [9] Slaney, R.B. and Ashby, J.S., (1996). Perfectionists: Study of a Criterion Group. *Journal of Counseling and Development*, 74:393-398.
- [10] Slaney, R.B., Rice, K.G., Mobley, M., Trippi, J., and Ashby, J.S., (2001). The Revised Almost Perfect Scale. *Measurement and Evaluation in Counseling and Development*, 34(3):130-146.
- [11] Stoeber, J., (2018). The Psychology of Perfectionism: An Introduction. In Stoeber, J. (Ed.), *The Psychology of Perfectionism: Theory, Research, and Applications*, (in London: Routledge). (pp:3-16).
- [12] Ulu, İ.P., (2007). *An Investigation of Adaptive and Maladaptive Dimensions of Perfectionism Relation to Adult Attachment and Big Five Personality Traits*. Ankara: Ortadoğu Teknik Üniversitesi.